

передбачена законом України про кримінальну відповідальність та/або яке визнано злочином міжнародними договорами України;

кіберзлочинність – сукупність кіберзлочинів.

Але, попри таку спробу охопити усі аспекти захисту права на кібербезпеку, сьогодні фактично відсутня імплементація реальних заходів кіберзахисту в ІТ-інфраструктурах, слабкий процес навчання і підвищення обізнаності в питаннях кібербезпеки. Очевидно, що закони – це не якась окрема від всіх нас сутність. Їх виконання – це наш головний обов'язок [1].

Отже, право на кібербезпеку – гарантія людини на безпеку та безпечні умови під час використання кіберпростору, яке ґрунтується на загальних принципах забезпечення кібербезпеки (принцип відкритості, доступності, стабільності, принцип захищеності кіберпростору, розвитку мережі Інтернет) та містить у собі міру відповідальності за порушення належного використання кіберпростору.

Необхідність подальших розробок та досліджень за значеним напрямом полягає у попередженні майбутніх загроз і злочинів, які можуть вчинятися у кіберпросторі, а також деталізація норм закону щодо реалізації і забезпеченні права на кібербезпеку.

Література

1. Біленчук П.Д., Обіход Т.В. Кібербезпека і засоби запобігання та протидії кіберзлочинності й кібертероризму. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. С. 235–239.

2. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05 жовт. 2017 р. № 2163-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 403.

УДК 342.7:341.231.14(043.2)

Пильгун Н.В., к.ю.н., доцент,
Гайдаренко П.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВО ДІТЕЙ НА ЗАХИСТ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ І БОЙОВИХ ДІЙ

Права дітей – одне з найважливіших питань у сучасному світі. Дуже часто виникають з проблеми, пов'язані з реалізацією прав дитини. На даний час в зв'язку з бойовими діями в Україні порушені права дітей на безпечне життя, освіту, спокій і мир. Щоденно під час збройних конфліктів гинуть та отримують поранення тисячі цивільних осіб, і серед них – діти. Більшу половину цих жертв, як не прикро, становлять діти. За статистичними

даними в Україні за рік війни загинуло 460 дітей. За даними Дитячого Фонду ООН за останнє десятиліття, в ході збройних конфліктів, загинуло 2 мільйони дітей, 6 мільйонів залишилися без домівок, 12 мільйонів отримали поранення чи залишились інвалідами [1]. Дитина через свою фізичну та психічну незрілість потребує особливої охорони та піклування, включаючи відповідний правовий захист. У звіті ООН 1996 року «Вплив збройного конфлікту на дітей», зазначається: «під час війни порушуються всі права дитини: право на життя, право бути з сім'єю і громадою, право на здоров'я, право на розвиток особистості, а також право на турботу і захист».

Основними міжнародно-правовими актами, які регулюють питання захисту дітей у ситуаціях збройного конфлікту, є Конвенція ООН про права дитини (1989), Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах (2000), ратифікований Україною у 2004 році; Женевські конвенції про захист жертв війни (1949), Додаткові протоколи до Женевських конвенцій (1977), Конвенція міжнародної організації праці № 182 про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці (1999), Римський статут Міжнародного кримінального суду (2002) та низка Резолюцій Ради Безпеки ООН, прийнятих між 1999 і 2009 роками. Тобто, міжнародні правові акти в достатній мірі регулюють питання прав дитини та формують механізм забезпечення та захисту прав дитини, який включає систему гарантій прав і свобод.

У 1991 році Україна приєдналася до Конвенції про права дитини, прийнятої 20 листопада 1989 року, чим взяла на себе зобов'язання здійснювати заохочення та захист прав дітей на національному рівні.

Актуальність розгляду даного питання полягає в тому, що, незважаючи на зусилля більшості країн світу, діти залишаються особливо вразливою категорією населення та є основними суб'єктами системної дискримінації, що відіграє вирішальну роль у кризових ситуаціях, таких як збройні конфлікти. За національним законодавством України, наприклад, законом України «Про охорону дитинства» передбачено право на захист від усіх форм насильства. Разом з тим, кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дані права засновані на принципах, що ґрунтуються на взаємоповазі, справедливості і виключають приниження честі та гідності дитини [3].

Під час бойових дій українська держава вживає всіх необхідних заходів для забезпечення захисту дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів; дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, догляду за ними та возз'єднання їх із членами сім'ї, включаючи розшук, звільнення з полону, повернення в Україну дітей, незаконно вивезених за кордон [2].

Прийняття Конвенції ООН про права дитини стало важливим кроком

вперед у захисті прав дітей, особливо в умовах збройних конфліктів. Водночас положення Конвенції передбачають створення спеціального Комітету з прав дитини.

Українська влада та міжнародні організації приділяють велику увагу захисту дітей від насильства та забезпечення їх безпеки. Але, на жаль, в Україні є непоодинокі випадки насильницьких дій над дітьми. Зокрема, ведеться робота з демілітаризації шкіл та інших закладів, які можуть бути піддані обстрілам або бомбардуванням. Не менш важливою складовою захисту прав дітей під час війни є освіта. Уряд України та міжнародні організації надають підтримку у забезпеченні доступу до освіти для дітей, які перебувають на передовій лінії або переселені внаслідок збройного конфлікту. Також забезпечується доступ до освіти для всіх дітей, зокрема, шляхом відновлення та будівництва шкіл та дитячих садків у зоні збройного конфлікту, надання дистанційної освіти та все сторонньої підтримки педагогічного складу навчальних закладів. Як наслідок війна спричиняє дітям серйозні психологічні зрушення нервової системи, тому важливо забезпечити їм доступ до медичної допомоги та надати психологічну допомогу, хто цього потребує.

Також діти мають право на захист від набуття вимушеного військового досвіду. Діти під час бойових дій можуть опинитися під впливом збройних формувань і отримати військовий досвід, що може негативно вплинути на їх психологічний стан та майбутнє. Держава виконує свій обов'язок перед дітьми шляхом запобігання їх рекрутуванню до військових формувань та різної ворожої пропаганди.

Разом з тим кожна дитина має право на захист від сексуальної експлуатації та торгівлі людьми, який забезпечується шляхом запобігання таким випадкам, інформування населення про небезпеку цих явищ, надання правової та психологічної підтримки потенційним жертвам та їх родинам, а також притягнення до відповідальності злочинців.

Окремо законодавство України регулює питання щодо захисту прав дітей-переселенців та дітей-сиріт. Війна може змусити дітей та їх родини покинути свої домівки та переселитися в інші регіони країни або за її межі. Уряд України та міжнародні організації забезпечують захист прав дітей-переселенців та дітей-сиріт, зокрема, шляхом надання їм житла, харчування, медичної допомоги та освіти, а також надання правової та психологічної підтримки.

Отже, захист прав дітей під час бойових дій є складним завданням, яке потребує зусиль уряду та міжнародних організацій. Однак, забезпечення безпеки, здоров'я та освіти дітей є надзвичайно важливим, оскільки діти - це майбутнє країни, яке потребує захисту та підтримки.

Література

1. Конвенція про права дитини та участь неповнолітніх у збройних конфліктах від 10 січ. 2011 р.: роз'яснення / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0009323-11> (дата звернення: 01.04.2023).

2. Про охорону дитинства: Закон України від 25 квіт. 2001 р. № 2402. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення: 01.04.2023).

3. Захист прав дитини в Україні. Безоплатна правова допомога: веб-сайт. URL: <https://legalaid.gov.ua/novyny/zahyst-prav-dytyny-v-ukrayini> (дата звернення: 01.04.2023).

УДК 340:378 (043.2)

Бабейко Д.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ПРАВО ФРАНЦУЗЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПОЛЕОНА

Право часів Наполеона відноситься до французької правової системи, яка була введена упродовж правління Наполеона Бонапарта періоду 1804 – 1814 років [1]. Воно відоме також як Наполеонівський Кодекс та мало значний вплив на французьке суспільство та правову культуру, а також стало важливим кроком у розвитку сучасної цивільної правової системи.

Основні принципи права періоду Наполеона були закріплені у Французькому цивільному кодексі, прийнятому 21 березня 1804 року. Цей Кодекс визначав основні принципи цивільного права, які використовуються у Франції і багатьох інших країнах до сьогодні.

Цивільний кодекс був важливим законодавчим актом, який регулював цивільні справи у Франції [2]. Він встановлював єдині правила для всіх громадян, незалежно від їх соціального статусу, релігії або національності.

Право часів Наполеона базувалося на раціональних принципах, зокрема на принципах рівності, свободи та власності. Воно сприяло розвитку принципів приватної власності та захисту особистих прав, забезпечуючи стабільність правових відносин у суспільстві. Це право було сконцентроване у Французькому цивільному кодексі, що означало зведення різноманітних правових норм в єдину систему [1].

Це, у свою чергу, сприяло розповсюдженню правових знань, забезпечило юридичну впевненість громадян і сприяло розвитку юридичної науки. Право було спрямоване на захист приватних інтересів та визнання приватної власності як основної власності. Воно заклало принципи «вільної волі» сторін у договірних відносинах та визнавало їх право на володіння, користування та розпорядження своєю власністю [1].